

Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

κατὰ τὸν Καθηγητὴν **Gottfried Haberler**

ὑπὸ Ν. Ν.

Στις 3 Ἀπριλίου 1964 μίλησε στὸ Ἰνστιτοῦτο Τραπεζικῶν Μελετῶν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ὁ διεθνῶς γνωστὸς Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Harvard κ. Gottfried Haberler, με θέμα: «Ἡ ἀνάπτυξη τοῦ Διεθνoῦς Ἐμπορίου καὶ οἱ ὑπανάπτυκτες χῶρες μεταπολεμικά». Ὁ ὁμιλητὴς τόνισε ὅτι τὸ 1964 θὰ ἀποτελέσει κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁρόσημο στὴν ἱστορία τοῦ διεθνoῦς ἐμπορίου. Ἀναφερόμενος στὶς δύο μεγάλες οικονομικὲς διασκέψεις αὐτοῦ τοῦ χρόνου, τὴ Διάσκεψη Ἐμπορίου καὶ Ἀναπτύξεως καὶ τὸ Kennedy Round, ὁ ὁμιλητὴς ἐξέφρασε τὴ γνώμη ὅτι ἂν καὶ οἱ δύο ἐπηρεάσουν πάρα πολὺ τὴ διεθνή οικονομικὴ πολιτικὴ στὰ ἐπόμενα χρόνια, τὰ πορίσματα τῆς Διασκέψεως Ἐμπορίου καὶ Ἀναπτύξεως θὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπιστοῦν μετὰ μεγάλο σκεπτικισμό ἀπὸ ὅλους ἐκείνους, ποὺ πιστεύουν ὅτι τὸ ἐλεύθερο ἐμπόριο θὰ πρέπει νὰ ἀποτελῇ τὴ βάση τοῦ διεθνoῦς συστήματος ἀνταλλαγῶν. Ἀντίθετα μετ' ὅ,τι γενικὰ πιστεύεται, τόνισε ὁ κ. Haberler, οἱ ὑπανάπτυκτες χῶρες ὠφελήθηκαν σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀπὸ τὶς μεταπολεμικὲς ἐξελίξεις στὸν τομέα τοῦ διεθνoῦς ἐμπορίου, παρ' ὅλο ποὺ οἱ βιομηχανικὲς χῶρες ἀπέτελεσαν τὸ ἐπίκεντρο τῆς ἐντυπωσιακῆς αὐξήσεως τῆς ἀξίας τῶν διεθνῶν συναλλαγῶν κατὰ τὴν τελευταία εἰκοσαετία. Ἡ Ἑλλάς, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι δὲν εἶναι χώρα βιομηχανική, ἔλαβε, ἐν τούτοις, ἀναμφισβήτητα μέρος σ' αὐτὴ τὴν ἐντυπωσιακὴ αὔξηση τοῦ ὄγκου (καὶ τῆς ἀξίας) τοῦ διεθνoῦς ἐμπορίου.

Ὁ ὁμιλητὴς ἀναφέρθηκε ὕστερα στὴν ἐπίσης ἐντυπωσιακὴ αὔξηση τῆς συνολικῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος στὶς βιομηχανικὲς χῶρες κατὰ τὴ μεταπολεμικὴ περίοδο, καὶ τόνισε ὅτι βασικοὶ συντελεστὲς αὐτῆς τῆς ἀγόδου ἦταν ἡ νομισματικὴ σταθερότης καὶ ἡ τάση πρὸς τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ διεθνoῦς ἐμπορίου. Κατὰ τὴ γνώμη τοῦ ὁμιλητοῦ, ἡ συγκρότηση τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος δὲν εἶχε, τουλάχιστον ὡς τώρα, ἀποφασιστικὴ ἐπίδραση στὸ ρυθμὸ ἀνόδου τῶν οικονομιῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, χωρὶς βέβαια αὐτὸ νὰ σημαίνει ὅτι ἡ Ἑλλάς δὲν θὰ ἔχη στὸ μέλλον μεγάλα ὀφέλη ἀπὸ τὴ σύνδεσή της μετὰ τὴν Ε.Ο.Κ.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Haberler ἀναφέρθηκε καὶ πάλι στὸ ἐπίμαχο ἐρώτημα ἂν καὶ σὲ ποῖο βαθμὸ οἱ ὑπανάπτυκτες χῶρες ὠφελήθηκαν ἀπὸ τὴν ἐντυπωσιακὴν ἀνοδο τῶν διεθνῶν συναλλαγῶν κατὰ τὴ μεταπολεμικὴ περίοδο. Κατὰ τὴν ἄποψη τοῦ ὁμιλητοῦ, ἡ αὔξηση αὐτῆ τοῦ ὄγκου καὶ τῆς ἀξίας τῶν διεθνῶν συναλλαγῶν

είχε πραγματικά ευμενῆ επίδραση στίς υπανάπτυκτες χώρες. Ἴσως, τόνισε ὁ ὀμιλητής, οἱ ὠφέλειες νά μὴν ἦταν τόσο μεγάλες ὅσο θὰ ἐπιθυμοῦσαν οἱ χώρες αὐτές, γεγονός ὅμως εἶναι ὅτι, ἀντίθετα μὲ ὅτι ἱποστηρίζουν διάφοροι οἰκονομολόγοι (μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ οἱ Gunnar Myrdal καὶ T. Balogh), οἱ υπανάπτυκτες χώρες ὠφελήθηκαν μὲ πολλοὺς τρόπους ἀπὸ τῆ σημαντικῆ μεταπολεμικῆ αὔξηση τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου, καὶ αὐτό, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι οἱ ὄροι ἐμπορίου τῶν υπαναπτύκτων χωρῶν σημείωσαν κατὰ τὴν τελευταία δεκαετία μιὰ κάποια χειροτέρευση. Ἀναφερόμενος ὕστερα στὸ μέλλον, ὁ ὀμιλητής ἐξέφρασε τὴ γνώμη ὅτι, ἐφ' ὅσον οἱ βιομηχανικὲς χώρες διατηρήσουν ὑψηλὰ ἐπίπεδα ἀπασχολήσεως καὶ εἰσοδήματος, οἱ ἐξαγωγὲς τῶν υπαναπτύκτων χωρῶν πρὸς αὐτὲς θὰ πρέπει νά σημειώσουν ἄνοδο οὐσιώδη.

Τελειώνοντας, ὁ κ. Haberler ἐπέλεξε τὸ σκεπτικισμό τοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὶς προτάσεις καὶ τὰ πιθανὰ πορίσματα τῆς Διασκέψεως Ἐμπορίου καὶ Ἀναπτύξεως. Οἱ υπανάπτυκτες χώρες, εἶπε ὁ ὀμιλητής, θὰ ὠφελοῦνται περισσότερο ἂν, παίρνοντας μέρος στίς συνομιλίαι τοῦ Kennedy Round, πίεζαν τὶς βιομηχανικὲς χώρες νά μειώσουν τοὺς δασμούς τους ἐπὶ τῶν εἰσαγωγῶν τους ἀπὸ τὶς υπανάπτυκτες χώρες. Πέραν ὅμως ἀπὸ αὐτό, οἱ υπανάπτυκτες χώρες θὰ πρέπει νά δώσουν στὸ μέλλον μεγάλη σημασία στὴν ἐπίτευξη νομισματικῆς, κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς σταθερότητος, ἂν πραγματικὰ ἐπιθυμοῦν νά ἀναπτυχθοῦν. Ἡ ἐμπειρία πολλῶν χωρῶν τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς, κατέληξε ὁ ὀμιλητής, θὰ πρέπει νά γίνῃ παράδειγμα πρὸς ἀποφυγὴν.